

© PATRICK DIELEMAN

KERSEN IN VLAANDEREN

Toon Vanrykel is teelttechnisch adviseur pit- en steenfruit bij pcfruit. We spraken met hem over ontwikkelingen binnen de Vlaamse kersenteelt. – *Patrick Dieleman*

Tot een vijftal jaar geleden was Toon Vanrykel onderzoeker in de proeftuin voor Pit- en Steenfruit. Daar focuste het onderzoek voor kersen aanvankelijk vooral op rassen en onderstammen. "Met de teelt is ook het onderzoek mee geëvolueerd naar plantsystemen, bemesting, irrigatie ... Toen ik voor de voorlichting overstapte naar Diensten aan telers, was er al een kleine groep telers geïnteresseerd in advisering voor kersen." In vrij korte tijd breidden de activiteiten uit, zodat hij nu een zeventigtal telers bijstaat met betaalde voorlichting. "Bij de ene is dat intensiever dan bij de andere. Bij de meeste beperkt zich dit tot nieuwsbrieven en groepsvergaderingen. Bij andere telers ga ik effectief geregeld langs om alles bij te sturen."

Kersenteelt in Vlaanderen

Toon vertelt dat het areaal kersen sinds 2000 sterk is toegenomen. "Toen hadden

de eerste telers al goede resultaten met de moderne aanplantingen op Gisela 5 en met de moderne rassen, vooral Kordia en Regina. Dat heeft andere mensen aanzet om er ook mee te starten. Een belangrijke reden was dat het vroeger tot

.....
Oogstprotectie zal een belangrijker rol spelen.
.....

10 jaar duurde, vooraleer een nieuwe aanplanting in productie kwam. Vandaag kan dat al na 3 tot 4 jaar. Een tweede reden was dat men wegens de appelcrisis op zoek was naar alternatieven. De meeste starters komen uit de pitfruitsector, maar we hadden ook al starters vanuit het zachtfruit of zelfs van de akkerbouw of groenteteelt. De groei is

wat gestagneerd. Het areaal neemt nog steeds wat toe, maar de echt sterke groei lijkt ons toch voorbij."

Nieuwe aanplantingen

Toon is heel veel bezig met teelttechniek. "Ik help telers ook bij de voorbereiding van een nieuwe aanplanting. Over ras-senkeuze beslissen ze meestal zelf. Dat doen ze op basis van rasseninformatie uit de proeftuin, maar ook op basis van wat vanuit de coöperaties naar voren wordt geschoven als de betere variëteiten waar ze commercieel achter staan. Ik help ze vooral om een goed plan te maken in verband met bestuiving binnen het perceel. Daarbij spelen ook praktische aspecten, zoals het kunnen uitvoeren van bespuitingen. We worden steeds meer geconfronteerd met spuitschema's die verschillen naargelang de variëteit, waarbij die bespuitingen op de dag juist moeten zijn. We moeten onze bestuivers

zo kiezen en planten dat we tot de laatste week voor de pluk kunnen spuiten zonder bijvoorbeeld residu te hebben op vroeg rijpende bestuiverrassen.

Het belangrijkste is het opkweken en snoeien van de bomen, omdat dit voor veel mensen nieuw is. Kersensnoei en -opkweek is toch net iets anders dan bij appels of peren. Ik maak daarvoor meestal 2 rondes per jaar: één in de periode februari-maart tot begin april en een tweede in augustus-september. Op die momenten kunnen we bijsturen inzake snoei. Meestal snoei ik wat bomen voor. Bij mensen met wat meer ervaring beluister ik hun voorstellen en geef ik hen mijn idee mee. Andere belangrijke onderwerpen zijn bemesting en gewasbescherming. Het opstellen van een spuitschema voor het hele seizoen gebeurt centraal. We maken een spuit-schema waarvan wij vinden dat het goed in mekaar zit. Dat wordt ondersteund door berichtgeving om de week tot 10 dagen, waarin we bijvoorbeeld zeggen dat het nu tijd is om te behandelen tegen luizen, pseudomonas, en dergelijke." Bij bedrijven die intensiever begeleid worden, gaat Toon ter plaatse, om de situatie qua snoei en gewasbescherming te bekijken en bij te sturen.

Tips voor starters

De keuze van het perceel is heel belangrijk, vindt Toon. "Bij iemand die met kersen wil beginnen leg ik er altijd de nadruk op dat de bodem en de ondergrond heel belangrijk zijn. Kersen zijn een van de meest veeleisende fruitsoorten qua bodem. Het is vooral belangrijk dat de bodem luchtig is, met een goede waterdoorlaatbaarheid. Natte en laaggelegen gronden zijn uit den boze. Op halfnatte gronden kan je het probleem nog wel oplossen met drainage, maar ideaal is het niet. Pitfruittelers die willen overschakelen moet ik erop wijzen dat kersenteelt qua bodem nog net iets meer vraagt dan appels of peren. Pseudomonas is een belangrijk probleem: dode bloembotten, dode takken, soms sterft de volledige boom af. Als je op slechte percelen werkt, is dat niet onder controle te krijgen." Nachtvorst tijdens de bloei is een belangrijker item dan bij appels omdat kersen iets vroeger bloeien. "In grote lijnen bloeien ze vanaf de peren tot net voor de appels. Afhankelijk van de variëteit kan de kersenbloesem wel lichte vorst ver-

dragen. Tot -1, -2 °C kunnen ze nog doorkomen met een beperkte schade, maar in tegenstelling tot bij pitfruit kan je nadien niet corrigeren. Als de bloem verloren is, heb je geen kersen. Daarom zijn we genoodzaakt om bescherming te zoeken met paraffinepotten of warmeluchtkanonnen. De nieuwste tendens is het gebruik van overkappingen in de bloei. De regenkapen kunnen ook gebruikt worden voor vorstafweer, maar dit zijn nog maar de eerste ervaringen. We weten niet wat dit op lange termijn doet, bijvoorbeeld op het vlak van licht."

Regenkapen moeten meer zekerheid bieden, zowel voor de teler als voor de handel.

Rassenkeuze

De verscheidenheid aan rassen kan op commercieel vlak een probleem zijn. "Eigenlijk is het de bedoeling om met zo weinig mogelijk rassen toch een zo lang mogelijke periode te bestrijken", reageert Toon. "Met overkappingen kan je bijvoorbeeld met hetzelfde aantal rassen al een iets langere periode overbruggen, omdat het plukvenster iets breder wordt. Het is gevaarlijk om op basis van wat collega's geplant hebben, zomaar een hoop rassen aan te planten. Uiteindelijk is er van alles iets, maar geen grote massa die gebruikt kan worden voor een grote afzet. De eerste beslissing moet gebeuren op bedrijfsniveau: wil ik mijn kersen thuis

verkoopen, afzetten via de veiling of beide? Dat is anders voor thuisverkoop. Dan kan je wel een seizoen rondmaken met meer verschillende rassen, maar voor de afzet naar supermarkten is dat een probleem. Vervolgens moet je beslissen hoelang je kersen wil hebben. Wil je kersen hebben gedurende de 8 weken, of concentreer je je op het middenseizoen of het late seizoen? Op basis daarvan moet je je rassen kiezen. Je moet die volledige periode kunnen invullen op het gebied van kersen, maar ook qua bestuiving moet het goed in elkaar passen. Wanneer

je wil afzetten via de veiling moet je vast en zeker rekening houden met de mening van de coöperatie voor wat commercialisatie betreft. Je variëteiten moeten binnen dat verhaal passen. Die zijn niet altijd dezelfde voor de beide markten. Je hebt bijvoorbeeld rassen die iets zachter zijn, maar wel lekker. Die zijn geschikt voor directe verkoop, maar je kan ze geen 2 weken op transport zetten. Vanda is bijvoorbeeld een van de nieuwere rassen waar we toch al wat meer over weten. Het is een ras dat vrij vroeg en weinig barstgevoelig is. Het kan perfect zijn plaats hebben binnen thuisverkoop, maar veel minder bij export. We volgen nog nieuwe rassen, maar het is nog te vroeg

om daar al uitspraken over te doen. Het is belangrijk dat er nieuwe variëteiten bijkomen. Je hoort nogal eens het verhaal dat Kordia en Regina de enige 2 variëteiten zijn. We moeten rassen zoeken die kwalitatief goed genoeg zijn om ermee te concurreren. Maar we mogen ons niet laten verleiden om rassen te planten waar nog weinig ervaring mee is. Op pcfruit hebben we buiten de advisering nog een heel uitgebreid rassenonderzoek lopen. We hebben met heel wat nieuwere rassen toch al iets meer ervaring op gebied van productiviteit, kwaliteit en boomgezondheid."

© PATRICK DIELEMAN

Toon Vanrykel verwacht dat de vraag naar hydrokoeling na de pluk zal toenemen.

Toekomstige ontwikkelingen

Op de vraag welke ontwikkelingen hij de komende jaren verwacht, antwoordt Toon Vanrykel dat hij verwacht dat hydrokoeling een eis zal worden om naar supermarkten en export te kunnen gaan, eens de mogelijkheden daarvan beter bekend zijn in de keten. "Ik verwacht dat dit vooral een centraal gebeuren wordt, ofwel voor grotere telers, ofwel voor coöperaties. De eerste ervaringen in de handel zijn positief. Er moet nog wat aan gesleuteld worden om het proces volledig op punt te stellen. We zijn nog niet zo ver als de Chileenen of de Canadezen, die kersen na hydrokoeling 4 weken op de boot zetten.

Maar het gaat al goed voor 2 tot 3 weken."

Ook oogstprotectie gaat volgens Toon een nog belangrijker rol spelen. "Regenkappen moeten meer oogstzekerheid bieden, en dat aan beide kanten. Een teler met thuisverkoop zal daar bijvoorbeeld sneller voor kiezen, omdat hij rechtstreeks contact heeft met zijn klanten. Die kan het niet maken om na 2 dagen regen te zeggen dat hij geen verkoopbare kersen meer heeft. Hij wil zijn cliënteel continuïteit bieden. Eigenlijk is dat op kleine schaal wat de sector in zijn totaliteit zou moeten doen. Ook de coöperaties willen meer continuïteit krijgen dankzij overkappingen. Die willen met goeie variëteiten 4 tot 5 weken kwaliteitsvolle kersen kunnen aanbieden, zowel aan exporteurs als aan supermarkten. Ik denk dat dit de belangrijkste stap wordt, die we in de toekomst op teelttechnisch vlak zullen moeten zetten. We gaan moeten leren werken met de andere teelttechnische gevolgen die daaraan verbonden zijn. Lichtverlies zullen we moeten compenseren door intensievere snoei. Daar komen ook bemesting, irrigatie en vorstprotectie bij. De telers merken op dat ze wel kunnen investeren in regenkappen, maar als ze als gevolg van vorst geen kersen hebben, wordt de kap veel te duur. Ik verwacht dat dit nog meer specialisatie en een intensievere teelt tot gevolg zal hebben. Ofwel gaan we om het lichtverlies te beperken naar een kortere periode van overkapping, ofwel leren we met het lichtverlies werken door een intensievere snoei en andere maatregelen. Dat zullen we moeten uitzoeken. De eerste belangrijke stap is dat we tijdens de 4 weken rond de kersenpluk de bomen droog houden. Er zijn al experimenten gebeurd waarbij overkapping van de bloei tot de pluk goede resultaten gaf op het gebied van boomgezondheid. We moeten zien hoe de kersen daar in onze klimaatomstandigheden op reageren." ■

Er zijn meerdere redenen waarom deze fruitvlieg momenteel wellicht het meest gevreesde plaaginsect is in de Europese klein- en steenfruitteelt. In tegenstelling tot de meeste andere fruitvliegjes kan de suzuki-fruitvlieg eitjes leggen in gezonde rijpende vruchten tijdens de teelt. Bovendien kan ze schade veroorzaken in veel verschillende fruitsoorten. Nagenoeg elke vrucht met een dunne schil, zowel gecultiveerd als wild, komt in aanmerking als waardplant. Bovendien kan ze zich door haar grote vruchtbaarheid en korte generatieduur in korte tijd explosief vermeerderen.

Haar wintervorm helpt de Aziatische fruitvlieg om te overwinteren.

© PC FRUIT

Detail van de beschadiging bij een kers met een vers afgezet eitje van *Drosophila suzukii*. Bemerk het ademhalingsfilament dat uit het kleine wondje naar buiten steekt.

Introductie en evolutie

Drosophila suzukii (zie ook *Management & Techniek* 11 van 2013) komt oorspronkelijk uit Azië, maar werd in 2008 bijna gelijktijdig in Noord-Amerika en Italië geïntroduceerd. Sindsdien heeft dit plaaginsect zich in beide continenten razendsnel verspreid. In 2009 waren er ook al suzuki-fruitvliegen in Spanje en Zuid-Frankrijk. In 2010 zette de opmars zich verder in die landen en werden ook de eerste exemplaren in Slovenië en Kroatië gedetecteerd. In 2011 werd naast vondsten in Zwitserland en Duitsland ook de eerste melding gemaakt van *D. suzukii* in België (in november, Oostende). In 2012 volgden Oostenrijk, Nederland, Engeland en Portugal. In 2013 werd Hongarije toegevoegd aan het lijstje, en ondertussen is de aanwezigheid van *D.*

DROSOPHILA SUZUKII VERSPREIDT ZICH VERDER

De Aziatische fruitvlieg *Drosophila suzukii*, ofwel de suzuki-fruitvlieg, is in korte tijd zowel in de Verenigde Staten als Europa een beruchte plaag geworden.

— Tim Beliën, pcfruit

suzukii ook officieel vastgesteld in Groot-Brittannië en Rusland. Ongetwijfeld volgen op korte termijn nog landen (waar mogelijk tot op heden nog geen officiële monitoring gebeurde).

Monitoring

Na de eerste vaststelling in België werden in 2012 verschillende monitoring-campagnes opgezet door FAVV, ILVO, CRA-W, GFW en pcfruit (tabel 1 p. 44). Op 14 plaatsen verspreid over België, met uitzondering van het uiterste zuiden (provincie Luxemburg) en noorden (provincie Antwerpen), werd *D. suzukii* gevonden. Het eerste jaar bleek 26% van de opgevolgde locaties positief voor aanwezigheid van de suzuki-fruitvlieg. In Vlaanderen werden de hoogste aantallen gevonden in vallen geplaatst in kersen-

bomen, maar ook in pruimen, aardbeien, frambozen en blauwe bessen werden volwassen *D. suzukii* aangetroffen. In Wallonië werden de meeste vliegjes gevangen in een frambozenteelt onder bescherming in Gembloux (hier werd eveneens schade aan de vruchten vastgesteld). Opmerkelijk was dat het merendeel van de gevangen suzuki-fruitvliegen pas relatief laat (september, oktober, november) in de vallen terecht kwam. De jaren daarop steeg het aantal positieve locaties. Hieruit blijkt dat de suzuki-fruitvlieg zich afgelopen jaar weer verder verspreid en geïnstalleerd heeft bij ons.

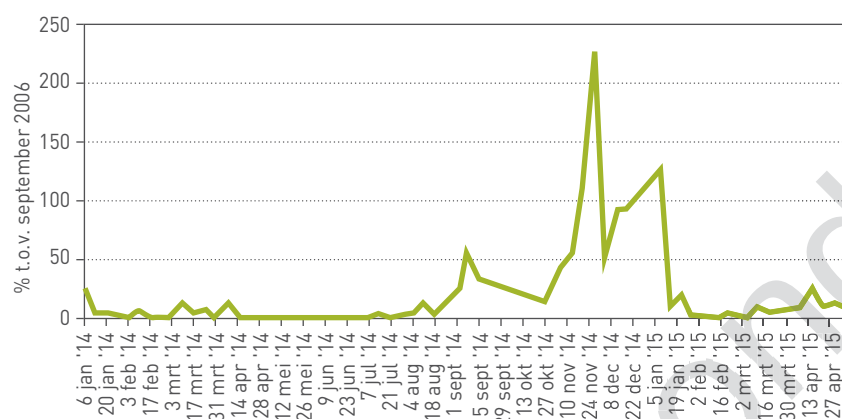
Overwintering

De winter 2013-2014 was zeer mild in België. Er waren amper 3 vorstdagen (= dagen met minimumtemperatuur < 0 °C)

en geen winterdagen (dagen waarop het de hele dag blijft vriezen). Normaal zijn dat er respectievelijk 70 en 9. Wellicht mede hierdoor konden we de suzuki-fruitvliegen doorheen de winter en het voorjaar van 2014 doorlopend blijven vangen in de monitoringvallen (figuur 1 p. 44). Desondanks bleef schade uit in de voorjaarsteelten, maar in de loop van juli werd er ernstige schade vastgesteld in kersen en vanaf dan ook in diverse kleinfruitteelten. Het waardplantenspectrum breidde ook nog uit. Het merendeel werd teruggevonden in kersenplantages (die ook het merendeel van de monitoringplaatsen uitmaakten), maar ze werden ook gevonden in vallen in zo goed als alle soorten gecultiveerd kleinfruit in Vlaanderen (aardbeien, frambozen, bramen, diverse bessensoorten, druiven ...), en dit

zowel in de openlucht als onder beschutting. Vanaf augustus en in het najaar werd grote schade veroorzaakt, voornamelijk in rode bessen, bramen, aardbeien en druiven.

De winter 2014-2015 was 'normaler', maar nog steeds relatief mild. Er waren tot half maart 38 vorstdagen en 2 winterdagen. Zoals in de winter van 2013-2014 konden we op een aantal locaties doorlopend *D. suzukii* blijven aantreffen in de vallen (figuur 1). Het verloop van de vangsten is wel in zekere mate afhankelijk van de temperatuur en de neerslaghoeveelheid. De hoogste vangsten werden eind november 2014 gedaan, met in één val zelfs meer dan 2000 Aziatische fruitvliegen. De weken die daarop volgden daalden de temperatuur en ook de vangsten (eerste vorst). Op 2 van de 8 opgevolgde locaties tijdens de winterperiode bleven we veel vliegjes vangen. Dit waren verlaten (onbeheerde/niet-gemaaide/niet-geplukte) hoogstamkersenboomgaarden. Buiten de kersen kwamen er diverse andere waardplanten voor, waaronder rode bes en bramenstruiken. Bovendien was bij een van die locaties een composthoop. Bosjesachtige/houtachtige structuren die een schuilplaats verschaffen en aanwezigheid van een dikke strooisellaag met veel organisch materiaal blijken dus de overwintering te bevorderen. Na 2 nachten van vrij strenge nachtvorst in de eindejaarsperiode (tot -6 °C) daalden de vangsten ook op deze 2 locaties. Toen de

Figuur 1 Dynamica van *D. suzukii* in Vlaanderen 2014 tot mei 2015. Gemiddeld aantal suzuki-fruitvliegen (mannetjes en wijfjes) voor alle vallen (locaties) - Bron: pcfruit 2015

temperatuur opnieuw steeg, werden de vliegjes weer actiever en liepen de vangsten op, vooral op die 2 locaties. In weken met veel neerslag vangen we relatief minder vliegjes, wellicht doordat ze in regenweer niet goed kunnen vliegen, en dus minder in onze val terechtkomen. Na de vriestemperaturen van begin februari zijn de aantallen weliswaar sterk teruggevallen, maar toch vingen we eind februari nog steeds gemiddeld meer dan 2 levende suzuki-fruitvliegen per val per week (gemiddeld over alle gemonitorde locaties).

Wintervorm

Uit de monitoringgegevens van de winter 2014-2015 blijkt dat *D. suzukii* als volwas-

sen vlieg kan overwinteren in Vlaanderen. Voor de vorst bleken er meer mannetjes te zijn, maar na de vorst bleven meer wijfjes over. Wanneer de dagen korter worden en de temperatuur daalt, verandert *D. suzukii* van gedrag en vorm. Vliegjes die in de herfst geboren worden, maken zich vanaf het verpoppen klaar voor de winter. De vrouwelijke dieren ontwikkelen geen eieren en zowel de mannetjes als de vrouwtjes zijn donkerder van kleur, dit is de zogenaamde wintervorm. In tegenstelling tot de zomervorm, die gemiddeld 20 tot 30 dagen leeft, zou deze wintervorm tot 150 dagen kunnen overleven.

Het aandeel *D. suzukii* ten opzichte van alle andere Drosophilidae in de monitoringvallen is duidelijk het hoogste tijdens het najaar en gedurende de winterperiode. In het lopende seizoen 2015 lijkt het erop dat het aandeel van de *D. suzukii*-populatie opnieuw gestegen is, wat uiteraard verontrustend is voor de fruitteeltpraktijk in deze zomer en het najaar. Momenteel (juni 2015) zien we opnieuw een geleidelijke stijging van de vangsten. Ook werd de eerste aantasting vastgesteld (in vroege kersenvariëteiten in onbehandelde verlaten hoogstamboomgaarden en ook in aardbeien). Beheers- en bestrijdingsmaatregelen dringen zich dus duidelijk op. ■

Dit onderzoek wordt gesteund door door IWT Vlaanderen, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu en CCBT en is een demonstratieproject gesubsidieerd door het Departement Landbouw en Visserij in het kader van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling.

Tabel 1 Resultaten monitoring *Drosophila suzukii* in Vlaanderen in de periode 2011-2014 - Bron: pcfruit 2015

Jaar	Monitoring-locaties	Locaties positief (aantal)	Locaties positief (%)	Teelten	Periode	Schade
2011	1	1	-	-	September Niet in het voorjaar	Nee
2012	53	14	26	Kersen, aardbeien, frambozen, blauwe bessen, pruimen,	Vanaf half juli Niet in voorjaar	Ja, op één locatie (frambozen)
2013	108	76	70	Kersen, aardbeien, frambozen, bramen, druiven, diverse bessen Wilde kersen, peren	Vanaf begin augustus Niet in het voorjaar	Ja, op verscheidene locaties, maar nergens ernstige schade
2014	96	76	79	Alle mogelijke kleinfruitteelten in België (ook druiven) + kersen; Geen problemen in appel/peer vastgesteld	Doorlopend in winter en vroege voorjaar gedetecteerd in vallen! Doorlopend in winter-voorjaar gedetecteerd!	Ja, op veel locaties ernstige schade vanaf de zomer. Vooral schade in teelten vanaf augustus en najaar
2015	10-tal locaties dynamica	Overall waar we monitoren		Kersen + verschillende kleinfruitteelten	Doorlopend in winter-voorjaar gedetecteerd!	Ja, reeds in vroege kersen + aardbeien

AZIATISCHE FRUITVLIEG IN DE PRAKTIJK

De laatste 5 jaar is de Aziatische fruitvlieg (*Drosophilla suzukii*) geleidelijk binnengeslopen in onze contreien. Het is een ongenode gast die heel wat aandacht vraagt bij de teelt van kersen, maar ook van aardbeien en kleinfruit. In ons gesprek met Toon Vanrykel kwam ook dit probleem ter sprake. – Patrick Dieleman

Toon herinnert zich dat de eerste berichten over de Aziatische fruitvlieg op pcfruit binnenkwamen rond 2010. Een collega had daar een tweetal jaar voordien al iets over gehoord op een congres over kleinfruit in Zuid-Europa. "Ze hadden daar toen al massaal problemen, vooral in de zomer en in het najaar. We dachten toen dat dit een probleem was voor het Zuiden en dat dit ons nooit zou bereiken, maar in 2011 vingen we al het eerste exemplaar. In 2012 werden er al wat meer gevangen, en in 2013 nog meer. De eerste echte problemen hadden we vorig jaar. Vooral door de zachte winter van 2013-2014, die gevolgd werd door een warm voorjaar, hadden we vorig jaar in de kersenpluk voor het eerst last van schade. Later in het seizoen is het alleen maar erger geworden. In de kersenpluk was dat een

moeilijke opgave. We hadden tot de kersenpluk geen schade in aardbeien of andere gewassen. We konden op voorhand niet inschatten of we er heelhuids door zouden raken of niet. Het was enorm moeilijk om de telers daarin te adviseren, ook omdat ze zich nog niet bewust waren van het probleem.

.....
We leerden vorig jaar dat we kort voor de pluk meer bescherming nodig hebben.

Op het einde van het kersenseizoen waren er enkele accidenten bij de laatst geplukte kersen, vooral bij die waar de

pluk vrij lang was uitgesteld. Er waren ook schadegevallen in Nederland, Engeland en Noorwegen. De Aziatische fruitvlieg heeft van 2013 op 2014 ineens de sprong gemaakt van Zuid-Europa naar heel Noord-Europa. Voor velen was dat vorig jaar een verrassing. Diegene die toen de schade zagen, zijn alleszins goed wakker geschud voor dit jaar. Ze weten dat ze erg alert moeten zijn. Aan de andere kant hebben ze heel veel vragen of ze het wel onder controle zullen kunnen houden of niet. Daarop kunnen wij op dit moment ook moeilijk een antwoord geven.

Preventie

Toon vertelt dat preventie en screening voor een deel door elkaar lopen. "Enerzijds hebben we de monitoring door de medewerkers van Tim Beliën. Dat is

interessant voor ons. Op basis daarvan kunnen we de telers wat sturen, maar vanaf de plukperiode moet iedere teler zelf de juiste beslissingen nemen. Dit betekent een strikte chemische bestrijding in combinatie met strenge hygiënemaatregelen. Die laatste zijn niet altijd praktisch, maar ze zijn wel nodig: ze moeten proberen om alle vruchten weg te krijgen uit de aanplanting door proper te plukken. Onder een overkapping is dat iets gemakkelijker, omdat daar alle kersen goed van kwaliteit zijn. Wanneer er gebarsen kersen zijn in de buitenteelt, worden die dikwijls op de grond gegooid, of ze blijven op de boom hangen. Dat zijn uiteraard de aantrekkingspolen voor de Aziatische fruitvlieg. Zeker wanneer je daardoor in het begin van het seizoen al een populatieopbouw krijgt, kunnen die de latere variëteiten zeer zwaar aantasten. Het is ook belangrijk om al het sorteerafval hygiënisch te verwerken. Het moet bewaard worden in een afgesloten container, waarin je het laat verschroeien in de zon vooraleer het op de composthoop te brengen. Je kan het ook begraven.”

Tijdig plukken is belangrijk. Daarom kan het nodig zijn om ongelijk rijpende kersen te overplukken.

Bestrijding

Ook de chemische bestrijding wordt door de medewerkers van pcfruit gebaseerd op een preventief schema. “Het is het eerste jaar dat we op grote schaal problemen verwachten”, vervolgt Toon Vanrykel. “Vorig jaar kwam de Suzukii bij verrassing. We hadden ons toen gebaseerd op een schema voor de kersenvlieg, maar dat stopt een drietal weken voor de pluk omdat alle middelen 2 tot 3 weken wachtijd hebben. Zeker in overkapte teelten,

waar de pluk soms nog een week wordt uitgesteld, zaten we met een opening van 3 à 4 weken sinds de laatste behandeling. Net in die periode zal de Aziatische fruitvlieg de meeste schade veroorzaken. We leerden dat we in die periode meer bescherming nodig hebben. Vandaag starten we met een schema tegen de kersenvlieg, zoals we dat vroeger ook deden bij de verandering van groen naar geel en van geel naar rood. We zetten dan de klassieke middelen in: de dimethoaat-producten (4 weken wachtijd), Calypso of Gazelle (2 weken) of Movento (3 weken). Dimethoaat heeft al een erkenning. De andere hebben een erkenning tegen kersenvlieg, maar ze hebben ook een goede nevenwerking tegen de *Drosophilla suzukii*. Die is voldoende omdat we in die periode nog niet de grootste problemen verwachten. In de laatste 3 weken, waarin de Aziatische fruitvlieg de grootste schade zou kunnen veroorzaken, kiezen we dan voor de nieuw erkende middelen zoals Karate Zeon, dat maar 7 dagen wachtijd heeft. We vestigen de meeste hoop op de spinosadmiddelen Tracer, Conserve en Boomerang. Die hebben sinds enkele weken een volwaardige erkenning. Ze hebben ook één week wachtijd. Uit ervaring weten we dat die met een heel grote efficiëntie kunnen worden ingezet. We hebben vorig jaar een aantal proeven gedaan. Daaruit bleek dat spinosad een hoge efficiëntie haalt, op voorwaarde dat de bedekking van het fruit goed is. Spuittechnisch moet alles in orde zijn. Dat betekent dat je veel water moet gebruiken: 1000 l/ha. Er mag niet te snel worden gereden: 5 km/uur, om zo veel mogelijk van het gewas te raken en het product zo goed mogelijk op de boom te krijgen. Niet-geraakte kersen zijn niet beschermd. Met één of 2 behandelingen moeten we het gat in de bescherming vlak voor de pluk kunnen dichten. Die middelen hebben normaal een werkingsduur van 7 dagen. Met één of 2 behandelingen in die laatste 2 tot 3 weken komen we normaal toe.”

Toon waarschuwt dat het belangrijk is om dit al toe te passen van bij de vroegste kersen. “De kersenvlieg komt pas laat uit de winterrust. Daarom ging men er vroeger van uit dat vroege rassen minder gevaar lopen. Met de Aziatische fruitvlieg erbij kunnen ook de vroege rassen best goed gecontroleerd worden op beginnende schade. Bij problemen moet men direct behandelen. Maar zorg er zeker

voor dat van in het begin alles geoogst wordt. De allervroegste kersen zijn barstgevoelig, waardoor er gemakkelijker wat kersen aan de boom blijven hangen. Wanneer die besmet geraken door de Suzukii-fruitvlieg is de cyclus na 4 weken rond. Daarna komen er massaal veel fruitvliegjes, die opnieuw eitjes gaan leggen. Ik besef dat het naplукken van de laatste kersen praktisch niet altijd haalbaar is. Een oplossing kan zijn om nog een bestrijding uit te voeren, bijvoorbeeld met dimethoaat, nadat je besliste om een partij niet meer te overplukken.”

Goed opvolgen

Al dat spuiten heeft gevolgen voor de aanplanting. Ook de nuttigen kunnen schade ondervinden. Het blijft belangrijk om niet blind te behandelen. “Daarom is het nodig om met vallen te monitoren wanneer de Suzukii's verschijnen en hoe vroeg we met de intensieve bestrijding moeten starten. Ga 2 tot 3 keer per week rond en controleer kersen binnenin de trossen. Kijk vooral in het midden van de boom, niet aan de zonnkant. De verse eileg is zeer goed te zien met het blote oog, zeker met een loep. Met verse eileg alleen is de kers nog niet beschadigd. Er is enkel een heel klein gaatje waarin het eitje gelegd is en waaruit het ademhalingsbuisje naar buiten komt (zie foto p. 42). Van zodra dat zichtbaar is, kan je nog behandelen. We weten dan ook dat de pluk geen 10 dagen meer moet worden uitgesteld. Wanneer er problemen komen, is tijdig plukken enorm belangrijk. Laat dan zeker geen rijpe kersen meer hangen op de bomen. Rek de pluk ook niet nodeloos. Bij sommige rassen zou je ook kunnen overplukken. Het verschil met kersen is dat aardbeien elke week overplukt worden. Daarbij wordt al het rijpe fruit weggehaald. Een kersenteeler laat het rijpe fruit een week tot 10 dagen aan de boom hangen. Hierdoor worden de fruitvliegen aangetrokken.” Toon rondt af met de opmerking dat het door alle heisa rond de Aziatische fruitvlieg wel lijkt of de kersenvlieg van het toneel verdwenen is. “Dat was nochtans vorig jaar een belangrijk onderwerp. Omdat de meesten een vrij intensief schema gebruiken, verwacht ik geen problemen van de kersenvlieg. Het is nu afwachten hoe effectief we de Suzukii-fruitvlieg kunnen bestrijden in de kersen.” ■